

तथा मम जन्मतो वनप्रवेशसमयेऽतीतानीत्यर्थः ॥ गण्यत इत्यार्षमेकत्वं मम पंचतन्मात्रपंचमहाभूतपंचेंद्रियाहंकारबुद्धिमनोरूपाणि अष्टादश वर्षाणि पर्वाणि जन्मनि का
र्ये गण्यंत इति तन्मूलीभूता प्रकृतिरहमिति सूचितं ॥ ११ ॥ कामार्तः कैकेयीकामार्तः ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ अनृतान्मोचय तद्वत्तवरानुपालनेनेति शेषः ॥ १६ ॥

अष्टादशहिवर्षाणि मम जन्मनि गण्यते ॥ रामेति प्रथितो लोके सत्यवान्छीलवान्छुचिः ॥ ११ ॥ विशालाक्षो महाबाहुः सर्वभूतहिते रतः ॥
कामार्तश्च महाराजः पिता दशरथः स्वयं ॥ १२ ॥ कैकेय्याः प्रियकामार्थं तं रामं नाभ्यषेचयत् ॥ अभिषेकाय तु पितुः समीपं राममागतं ॥
॥ १३ ॥ कैकेयी मम भर्तारमित्युवाच द्रुतं वचः ॥ तव पित्रा समाज्ञं ममेदं शृणु राघव ॥ १४ ॥ भरताय प्रदातव्यमिदं राज्यमकंठकं ॥ त्व
यातु खलु वस्तव्यं नववर्षाणि पंच च ॥ १५ ॥ वने प्रव्रज काकुत्स्थ पितरं मोचयानृतात् ॥ तथेत्युवाच तं रामः कैकेयीमकुतोभयः ॥ १६ ॥ च
कारतद्वचः श्रुत्वा भर्ता मम दृढव्रतः ॥ दद्यान्न प्रतिगृह्णीयात्सत्यं ब्रूयान्न चानृतं ॥ १७ ॥ एतद्वा ह्यणरामस्य व्रतं धृतमनुत्तमं ॥ तस्य भ्राता तु वै
मात्रो लक्ष्मणो नाम वीर्यवान् ॥ १८ ॥ रामस्य पुरुषव्याघ्रः सहायः समरेऽरिहा ॥ स भ्राता लक्ष्मणो नाम ब्रह्मचारी दृढव्रतः ॥ १९ ॥ अन्व
गच्छद्गनुष्पाणिः प्रव्रजंतं मया सह ॥ जटीतापसरूपेण मया सह सहानुजः ॥ २० ॥ प्रविष्टो दंडकारण्यं धर्मनित्यो दृढव्रतः ॥ ते वयं प्रच्युता
ताराज्यात् कैकेय्यास्तु कृते त्रयः ॥ २१ ॥ विचराम द्विजश्रेष्ठ वनं गंभीरमोजसा ॥ समाश्वसमुद्धूतं तु शक्यं वस्तुमिह त्वया ॥ २२ ॥ आगमि
ष्यति मे भर्ता वन्यमादाय पुष्कलं ॥ रुरुङ्गो धान्वराहांश्च हत्वा दायामि पंच बहु ॥ २३ ॥ ॥ १७ ॥ वैमात्रः शुभ्रादिषु विमातृशब्दपाठेऽपि आर्षोऽण् ॥ अस

होदरो भ्रातेत्यर्थः ॥ विभिन्नायामातुरपत्यं वैमात्रः ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ कैकेय्याः कृते तन्निमित्तं ॥ २१ ॥ यदि वस्तुं शक्यं तर्हि मुद्धूतं समाश्वस विश्रमं कुर्वित्यर्थः
॥ २२ ॥ हत्वा आदायेति च्छेदः ॥ आदनमादस्तदर्थमित्यर्थः ॥ २३ ॥